

СВОБОДА

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Assn., Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07308

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1972.

P.O. Box 346

Jersey City, N.J. 07308

Своєчасні перестороги

Усе частіші поїздки наших людей в Україну, чи точніше в Українську ССР, а тому числі й осіб не тільки з-поміж заробіткової, але й політичної еміграції, і все відчутніші наслідки тих відвідань, що проявляються у збалансованості деяких одиниць, які падають жертвами радянської пропаганди і першої політики окупаційного комуністичного режиму в Україні, починають викликати опрацьовані застереження. Висловом цього застереження за ідейну настанову й політичну свідомість української еміграції була надрукована 15 липня ц. р. стаття в австралійській „Вільній Думці“ п. н. „Це дороге не коштує“ й опубліковане востаннє в українських еміграційних газетах, між ними й у „Свободі“, звернення мітрополита УПЦ в ЗСА й УАПЦ у вільному світі Владика Метислава до священників і вірних очолюваних ним Церкв за пересторогою проти поїздок в Україну для відвідування їхніх рідних чи й просто для цікавості.

В названій статті „Вільної Думки“, редакція цього українського тижневика в Австралії, пригадає приклад сьогоднішньої Польщі, комуністичним режим якої, змінивши погромницьке ставлення до польської еміграції, запрошує її не тільки до „патрістичної співпраці“, але й пропонує допомогу для польських еміграційних установ, шкіл, містечкових ансамблів тощо і добивається поступової зміни негативного ставлення польських емігрантів до актуальної антинародної політики Варшави й Москви і її справжніх тенденцій. Тек саме починає діяти також на українському фронті: деякі українці, поїхавши в СРСР, починають проголошувати, що там ситуація покращалась, що ніякого опору там немає, що Дзюбу, Морозів, Сверстюки і Чорноволи це тільки одиниці з-поміж „нездоланих інтелектуальців“. Дехто ж, побувавши в СРСР під безпосереднім „обробітком“ органів КГБ, вертається застрашений і боїться виявити хоч крихту правди про справжнє становище в Україні, або ж навіть відходить ззагалу від активної участі в громадському й політичному житті еміграції. А ще дехто вертається може, як не завербований, то залучений в сіті КГБ. Кінчається стаття „Вільної Думки“ пересторогою: „Той, хто їде до СРСР на відвідання рідних, мусить пам'ятати, що їде на відвідання у царство диявола“.

На такі ж небезпеки від поїздок в Україну і відвідання своїх рідних звертає увагу Владика Метислава, пригадуючи, що совєтські поліцейські чинники проводять дуже докладну перевірку „політичної метрики“ кожного українця, який виїжджає в Україну, де перед його виїздом який і під час його перебування в Україні стежать не тільки за кожним його кроком і словом, але й реєструють кожний факт його розмов з місцевими людьми, в тому ж і найбільш рідними, шантажуючи їх у потребі для своїх цілей. Багато „туристів“ совєтські поліцейські чинники, нерозважних і слабких характером, органи КГБ просто завербовували для своїх робіт вже на місці поселення на Заході, тероризуючи їх погрозами репресій проти їх родин в СРСР. Особливу увагу приділяв КГБ прибулим туди священникам, використовуючи знову ж їх недовіреність чи нерозважність. Взявши все це до уваги, зокрема ж сьогодні, в час поселення терору в СРСР у відношенні до національнодумачих людей в Україні, мітрополит Метислав дораджує вірним стриматися від поїздок в Україну й категорично забороняє будь-які самовільні поїздки в Україну, до СРСР і зокрема в Україну, священникам очолюваної ним Церкви.

Обидві ці перестороги дуже своєчасні й потрібні і їх повинен взяти до уваги кожен із тих, що виїжджає в Українську ССР. А оскільки їхати туди все більше, їдуть не тільки православні священники, але й католики, не вагаються виїжджати туди туристами навіть і ті, що змалювалися колись із зброєю в руках проти сьогоднішніх московських окупантів України. А наслідки можуть бути, а то й уже деколи є — трагічними, не тільки для окремих осіб, але й для цілої української справи.

З думкою про ліквідацію націй

В інтерв'ю заступника голови Президії Совєтської соціологічної асоціації і голови секції для вивчення сім'ї, проф. А. Г. Харчевого, яке було опубліковане в газеті „Голос Родни“ за серпень 1973 року, багато мови про „мішані шлюби в СРСР“ та про те, яке значення міжнародних шлюбів для майбутнього СРСР. Як видно з інтерв'ю, товчком для нього стала поширена на Заході закидка, мовляв, міжнародні шлюби сприяють в СРСР асиміляції і русифікації населення. Проф. Харчевий намагався цей закид опростувати, заявляючи, що „це, звичайно, неправда“, бо в СРСР „ніхто і ніколи цілком політики не ставив фізичне змішування народів. Ніхто не визначував національного складу сімей, ніхто не забороняв і не стимулював одні роди шлюбів зі шкодою для других“.

Такі формальні ствердження, що його зробив совєтський соціолог, суперечить всьому тому, що він сам у цьому ж інтерв'ю на тему міжнародних шлюбів сказав, говорячи про те, що „ріст міжнародних шлюбів свідчить про перемогу нашої ідеології, відзеркалює прогресивні тенденції в суспільстві: наближення національних культур, скріплення морально-політичної єдності суспільства, ширину і багатоглибкість зв'язків і контактів між людьми різних національностей, ріст поваги до культури інших народів, закріплення рівноправності жінок... На ріст міжнародних шлюбів позначилися соціальні перемири в суспільстві, індустріалізація, ріст культур, переборення національних і релігійних перегородок“.

Очевидно, що ertzу совєтську фразеологію, якою, звичайно, закривається в СРСР дійсність, треба розшифрувати, щоб побачити, що фактично за нею криється і що зі собою несуть міжнародні шлюби народам СРСР. Відповідаючи на запит кореспондента про мову „міжнародних сімей, совєтський вчений підкреслює, що сім'ї стають майже двоюмовні“, а коли мішана сім'я живе у імперіалістичній республіці — то тримовні. Найчастіше, — заявив совєтський соціолог, — „в подібних випадках загальносмієюною мовою стає мова російська“. В цьому висновку, як бачимо, криється вся суть міжнародних шлюбів, їхня небезпека і мотиви, якими керується совєтський режим, стосуючи політику планового винищення населення, як найефективнішого засобу асиміляції і русифікації. Навіть закладання родюч, що в усіх країнах і націях світу є першою і основною базою самозбереження і росту, в совєтській раболовницькій імперії використовується для народодивства в національному розумінні.

Микола Плавко

ПРО І СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

СКВУ і український політичний світ

Дотеперішня дискусія в цьому питанні доволі жива, входить з різних точок зору, але небагато розв'язує саму проблему. Якщо ж правильно розуміти дискусію, то вона вивчає такі моменти:

а) В програмі П СКВУ більше часу віддано політичним справам, ніж певним проблемам українців у країнах їхнього поселення. Іншими словами — забагато політики.

б) Дехто з дискусію робить протилежні закиди, зокрема, якщо мова про минулу діяльність Секретаріату СКВУ. В якій опінії Секретаріат мусив би діяти неможливим кабінетом, бо лише великими масштабами роботи можна розв'язати потреби української справи. В опінії тих дискусію, Секретаріат СКВУ мусив віддати більше уваги зокрема міжнародній справі.

Дехто з дискусію підсилює думку, що „визвольна боротьба“, „допомога Україні“ — це порожня фразеологія, яка авторів до нічого не зобов'язує. Дехто твердить, що політичні акції, спрямовані на допомогу Україні, повинні бути диктовані лише політичними партіями, а не СКВУ.

в) Врешті є голоси, що СКВУ може бути конкурентним центром до українських політичних центрів. Одночасно є бракує протилежних голосів у дискусії, що лідери наших партій не зуміли навести порядку в своїх партіях — кинулися на грунт СКВУ — щоб там просувають свої концепції.

І свідомо висловлює ряд взаємосуперечних думок і поглядів, висловлених в дискусії на адресу минулої діяльності Секретаріату СКВУ, як і відносно його завдань в майбутньому.

Очевидно, що на тлі такої розбіжності поглядів не легко знаходити відповіді на ці дуже складні питання. До них треба підходити обережно в свідомості того, що СКВУ діє як речник українства у вільному світі як цілості, а не лише окремих країн.

Я мав змогу відвідати в останніх 5-ти роках українські поселення на всіх континентах, крім Австралії. Помилку робить ті, які цілість життя нашої спільноти у вільному світі міряють з позицій, які випливають із статусу українського життя, наприклад, в Канаді чи ЗСА. Дехто настільки задивлений на успіхи чи труднощі нашого життя в ЗСА чи Канаді, — що через це фальшиво оцінює інші українські поселення.

Зокрема дехто з дискусію на терені Канади пропонує, щоб СКВУ діяв як інституція, що є на сторожі на-

ціональних і культурних інтересів не лише старших віком людей, але й дітей, відношення яких до України дуже абстрактне... Для тих дискусію, перше завдання СКВУ — задовольнити потреби й стимулювати розвиток національного і культурного життя в різних країнах нашого поселення.

Ці тези дехто ставить, як альтернативу до безпечних, які випливають з політизації СКВУ.

Я вже вказав на те, що в різних країнах є різні наші поселення і по різному вони розуміють вагу політичної дії в житті тих спільнот.

Чи подумали оборонці цих тез, що станеться з КУК, УКАК чи іншими Центральними, якщо б хтось їм запропонував, щоб вони виникли із своїх завдань всі політичні завдання і віддали всю свою увагу для такої благородної дії, як, наприклад, стимулювання нашого культурного життя серед нашої спільноти?

Чи взагалі були б можливі осіти української групи в Канаді без нашої політичної акції, яка себе найкраще виявила дією українських посолів, сенаторів, членів кабінету?

Якщо ми покличмося на абстрактність і і д носшення наших дітей до України — то чим пояснити нафактичність ролі нашої молоді, студентства в акціях протестів, маніфестацій, збирання підписів в обороні переслідуваних в Україні.

Здається, що оборонці цієї тези не подумали наслідків відполітизування а ш ого життя до кінця. Вони були б фатальні і не лише не допомогли б зберегти і кристалізувати українське національне й культурне обличчя в світі — але навпаки. Відполітизування нашого життя доведе до занепаду цілості життя нашої спільноти. Це проста дорога до денациалізації чи асиміляції молодого покоління. До речі процес інспірують і так нехитрі наші чинники, так, що зовсім не маємо потреби витрачати наших сил і засобів на популярізацію його. Нам треба мобілізувати всі наші сили на протидію йому.

Виходячи з таких позицій, СКВУ очевидно має на меті завдання спредизувати своє становище на відтинку політичної дії так, щоб не бути в конфлікті з іншими дискусію, які з інших причин мають претенсії до СКВУ.

Відомо, що перед Першим СКВУ в 1967 р. були головами, що СКВУ стане конкурентом до наших політичних середовищ. Були голови, що наші політичні світ був поминений на І СКВУ і крім правителів не мав змоги брати участі в І СКВУ. Як же воно навіть було так, то інституція, що є на сторожі на-

Осип Залеський

НА МУЗИЧНІ ТЕМИ

До обговорення думок на цю тему спонукали мене дві статті у „Свободі“, а саме „Голос спротиву окупантів“ та „Культурна політика і наша діаспора“, основні думки яких тут наводжу: „Нам, українцям в діаспорі, а особливо американським українцям, треба собі ще раз добре усвідомити ту важливу роллю, що її на нас накладає Рідний Край... Чи заслуговуємо на те, щоб нас в Україні уважали Меккою? Чи, живучи на волі, виконуємо ми вміру всі наші можливості почесно, роллю Мекки?“ (О. К. „Свобода“ ч. 159). „Ми раз-ураз підкреслюємо, що ми відрізняємося від усіх інших слов'ян нашою мовою, культурою, звичаями, піснями, танцями, містечком, але в той самий час занебдуємо розвиток тих культурних вартостей“ (Д-р Андрій Шуль: „Культурна політика і наша діаспора“, „Свобода“ ч. 158). У цій же статті А. Шуль згадує про прагнення наших покійних уже О. Кошиця і М. Гайворонського, які вони розвивали були перед п'ятидесяти роками в ЗСА на музичному полі. І що ж, чи їхню працю щось розвивує і поширює смерті М. Гайворонського і виїзду О. Кошиця до Канади? А започатковане діло треба було продовжувати і за цих п'ятидесяти років мав би поважні висліді праці, тимчасе, що прибула нова імміграція з фактичним сльшом і великими „плуями“.

А тим часом і досі нема навіть фахової організації чи об'єднання музик українців, хоч їх на терені ЗСА більше ніж образотворчих чи театральних мистецтв, які мають свої фахові об'єднання і працюють з успіхом у своїх ділянках. Одинока музична організація на терені ЗСА це Український Музичний Інститут у Нью Йорку зі своїми відділами по різних скупченнях нашого поселення в ЗСА, але УМІ не щільна організація, якої завданням є вчити нашу молоді ці завдання УМІ виконує з успіхом при жертвенній праці своїх членів. Проте, немає в нас музичного товариства чи подібної організації, яке об'єднувало б не лише учителів музики, але також композиторів, музикантів, виконавців, музичних письменників, рецензентів і чителів, що не працюють у системі УМІ. Таке музичне товариство мало б формувати наше музичне життя, репрезентувати наш музичний світ та допомагати молодим талантам у їхній праці, чинити мають претенсії до СКВУ.

Відомо, що перед Першим СКВУ в 1967 р. були головами, що СКВУ стане конкурентом до наших політичних середовищ. Були голови, що наші політичні світ був поминений на І СКВУ і крім правителів не мав змоги брати участі в І СКВУ. Як же воно навіть було так, то інституція, що є на сторожі на-

жиди має величезну різницю. Негри переважають жидів тільки кількістю і тому зовсім справедливо на стор. 174 авторка пише: „Відмінно від сіоністів, які після двох тисяч літ блукання по пустині віднайшли свою батьківщину, негрів жиди й націоналізм пошлю почав свою Одісею“.

Нам здається, що дуже важко робити порівняння жидівських досягнень не тільки з тим, що здобули негри, але навіть з досягненнями будь-якої іншої білої етнічної групи в ЗСА. Однак, коли порівняємо поступ негрів з поступом іншої численної групи американської спільноти, а саме, з прогресом мексиканців, які також „борються“ за рівні права, то побачимо, що негри в останніх двох десятиліттях здобули величезні досягнення.

Це не наші адогали, а твердження тих, що близько слідкувати за цими справами. Наприклад, два роки тому періодичний додаток щоденника „Денвер Пост“ п. н. „Вонус“ був присвячений справі мексиканців. Один з авторів цього додатку (сам мексиканець) у своїй статті з виразним призначенням оцінював негрів, їхню органі-

за український мови у світі, але через мале зацікавлення нашої читачської публіки і брак фондів, журнал перестав появлятися.

Перед роками створився був „Союз українських хорів“ який миг виконав дуже корисну працю, бо хорів на терені ЗСА немало. Але цей союз показався „мертворожденним“, бо його діяльність не проявляється. А скільки доброго миг би зробили такий Союз для піднесення нашої культури, не лише хорової, влаштування музичних фестивалів по різних містах ЗСА і тим самим пропонує чим більше музичне містечко та ознайомлюючи з ним наших громадян і загалом музичний світ, який в багатьох випадках зараховує наших композиторів чи музичних виконавців до „русских“ і за це ми нарікаємо. Та саміми словами чи теоретичними протестами нікого не переконавмо, бо для цього треба, що так скажу, доказового матеріалу. До дальших завдань такого Союзу Хорів було б доплатити хорам у підборі творів для виконання, щоб наші хорі не співали все ті самі твори, проголошувати конкурси на нові твори і подібне.

Музичне Товариство, про потребу якого я згадав, мало б дещо ширший засяг праці. Пригадаймо собі ролі Музичного Товариства ім. М. Лисенка у Львові, яке до Першої світової війни, разом зі своїми відділами в Галичині, було осередком нашого музичного життя, провадило не лише музичні школи по різних містах, але було тим центром, у якому скучувалася праця наших музик, до якого зверталися ті чужинці, що хотіли дістати відомості про наші музичні надбання, про нашу музичну культуру. Членами такого Музичного Товариства можуть бути не лише фахові музиканти, але також особи, що цікавляться музикою і бажано допомагати в її розвитку; вони можуть бути помічниками в адміністративній, в придбаванні членів, матеріальних засобів і подібне, тоді коли фахові музиканти гуртують для спільної праці в своїх секціях. Так було в назованому Музичному Інституті у Львові і праця давала гарні виследи.

На цю тему маю декілька розмов з музичними діячами в Нью Йорку, але без успіху, бо хоч вони признавали потребу такого Товариства, проте не приклали рук до його створення. Реалізація такого плану музичного життя, до якого ми найбільше скучення покладаємо для цього людей. Як що старший генерація на цьому не залежить, чи не мають „сил“ для переведення його в життя, то повинні знайти одиниці з молодого покоління, що розуміють вагу і ціль такої організації та рушає справу з місця.

Константин Віда

ПЕРЕД КАРТИНАМИ МИХАЙЛА МОРОЗА

Історія українського мистецтва знає багато видатних майстрів образотворчого мистецтва, і до них треба зарахувати одного з найважливіших сучасних пейзажистів і портретистів, Михайла Мороза. Його мистецтво широко відоме нашому суспільству в Україні та в закордонному світі. Воно відоме і не-українському світові в Америці та в Західній Європі. Його картини прикрашають неодавні галереї образів і не одні українська родина насолоджується красою його пейзажів і типичністю його портретів.

Михайло Мороз багато більше відомий як пейзажист, хоч він завжди твердить, що його дійсним жанром є портрет і що тільки життєві обставини велили йому зайнятися більше пейзажем. І дійсно, в мистецтві продукції Мороза знаходиться велика кількість добрих портретів, а серед них величезний портрет мітрополита Андрія Шептицького і портрет Верховного Архисекретаря Кардинала Йосифа Сліпого, над яким мистецтв працював в час свого перебування в Рамі. Портрети цих великих постатей в історії української Церкви належать до його шедеврів. Деякі портрети, як, наприклад, мітрополита Андрія Шептицького, такі близькі його серцю, що він рішав на постійне задержати їх у своїй приватній передній галереї.

У картинах Мороза видно руку мистця, який пройшов довгий шлях творчої праці. Вже як учень школи Олександра Новиківського, так і в двадцяти роках він здобув кілька відзначень, та нагород. У 1943 р. йому прислали першу нагороду на львівській виставці 108-ох мистецтв з виставкою на Заході почувається популярність його творів серед європейського і північного а-м ериканського суспільства. Він влаштував ряд своїх виставок в американських містах, серед яких треба підкреслити цінну нагороду на американській виставці в Нью Йорку в 1968 р. Американський мистецтв критиків в таких журналах як „Арте“, „Арт Ньюс“ та інші високо оцінюють його творчість, відзначаючи, що твори нашого мистця прагнуть перлини Сезанна: Критика відмічує також, що творчий шлях мистця це шлях постійної праці, удосконалення і шукання нових доріг у мистецтві. В картинах Мороза є елементи реалізму, але в них виразно помітні впливи імпресіонізму школи Новіковського та Академії Мистецтва в Парижі, в якій він студіював. Його картини притягають увагу високою кваліфікацією к р и тиків, бо він створив свій власний стиль, в якому симбіоз реалізму, експресіонізму та

модернізму. Але Морозовий модернізм не має нічого спільного з тим сучасним модернізмом, у якому, у більшості, помітне заперечення краси, втеча від життя і все те, що тільки безжестко, око глядача. Абстрактні перлини у його пейзажах гармонійно сполучені з реалістично-експресіоністичними перлинами.

Мистецтво Мороза впродовж життя і природи, яку він так безмежно, любить і глибоко переживає. Його пейзажі це рефлекс його власної індивідуальності, повної нових ідей, глибокого відчуття життєвих феноменів, повної життя і динаміки. Його концепція краси не у спокійній декоративності. Його полотна Кетсильських гір, шпиль Колорадо, узгір'я Мейну чи вічно шумлять в його побережжя Нью Джерсі живуть повним життям. Ці полотна це заперечення стагнації і маразму. Його море вічно пліснє, постійно хвилює. Океан мистця скоплює хвилю, яка біло-пінною розбивається об беріг океану; у грядущах родяться асоціації з голосним шумом морської стихії, Біло-зелені бризки розлітаються по піщаному побережжю, але поки вони зникнуть, надлітає друга хвиля і вона ось-ось, розбившись, наповнить тулом морське побережжя. На полотнах Мороза в одному епізоді зображений наворотний, вічний процес морської стихії. Ось серед Кетсильських гір плыве дитина, його води плывають, пробігаючи кризь каміня, забарлюючи білою піною тією, камінисті протокі і грядки майже прелюдують до шуму гірської річки, яка журить над тлі барвистої гірської природи. А от під скелястими горами тако протікають води ріки. І плесо майже неперорудне, і в ньому різнобарвною панорамою відбиваються верхів'я сивих гір зі своїми темними обривами, з пасмом темно-зеленого підгірського лісу і з зарисами освітлених сонцем прибережних кам'яних. По-мистецтву змальовує Мороз воду і в тому відношенні він нагадує іншого великого українського майстра пейзажу старшого покоління, Володимира Орловського, хоч прекрасні пейзажі Орловського менше динамічні. Орловський — майстер деталі: спокійної пейзажної панорами; повної простоти і правди; а Мороз — майстер пейзажу, повного життя і неспокою, творить барвисті картини могутньої природи. Його життя і неспокійний темперамент не дозволяє йому на деталізацію краси. Надаючи великої ваги композиції свого твору і тому, працюючи над деякими полотнами надзвичайно довго, він дає цілісну панораму, підпорядковану одному законові світла, барв, перспективи й ідеї. Його картини не мають нічого із спокійної фотографічної об'єктивності.

Володіння кольором у Мороза надзвичайне. Черпаючи свою силу і надхнення з (Закінчення на стор. 4-й)

К. Крушельний

ПРО НЕГРІВ І ЖИДІВ

Деякі американські виховники уважають, що расову різницю можна усунути освітою. Наприклад, в минулому році один американський професор написав довгу статтю в журналі „Сатердей Рів'ю“. В тій статті він описав, як труднощі прийшлося йому поборювати, щоб впровадити студентів негрів в ділянку науки, в якій вони ставали б самостійними дослідниками та професіоналістами. Багато енергії коштувало того професора, щоб хоч малу частину з тих, що почали досліджувати лабораторії праці, вдержати до кінця. Однак, в тих, що мали освіту, здобувачи професійних званнях, каже він, зникла расова різниця.

Погоджуємося з тим, що освіта усуває різні упереження, але сумніваємося, в тому, чи освіта і науковість

можуть повністю затерти почуття расової приналежності.

Варто згадати і те, що авторка переводить цікаву критичну аналіз духовності негрів і жидів. Для цього наводять вона фольклорні пісні, які мали б вказувати на те, чим в більшості жидів негри, а чим живуть жиди. При цьому вона не оцінює критичних зауважень ні одним ні другим. Наприклад, на стор. 185 читаємо „Емоційність негрів зроджена негритянством, а в жидів жидівством, з такою іншою, як інакшим, пережиття кожної із цих груп в ЗСА жиди мають почуття вини, в той час, як негри терплять від почуття сорому“.

Зовсім ясно, що і в ставі політично-економічного підсилення і під оглядом духовної культури між неграми

званість і потенціал. Він не мов з тугою робив порівняння між тим, що посідають негри, а тим, що здобули мексиканці. Його статистичні дані про інтелектуальні сили негрів, їхні освітні установи, організованість та інше, видавалися авторі неосвідченою мрією для мексиканців.

Правда, що самі негри не вдоволюються тим поступом, а часом ставляться до нього скептично. В денверському щоденнику „Рокі Маунтейн Ньюс“ була надрукована 1-го серпня ц. р. стаття п. н. „Таблиця чорного прогресу“, автором якої є постійний кореспондент цього щоденника Чарльз Стоун, що сам є негром.

Стоун аналізує статистичні дані про прогрес негрів, порівняючи їх з прогресом американських Пензосів в Нью Йорку. Своєю статтю починає Стоун цитуючи афористичного мисловця Дізраелі, який сказав: „Є три роди брехні: брехня, клята брехня і статистика“.

Вже сама цитата вказує на скептицизм автора до даних про прогрес негрів, порівняючи їх з прогресом американських Пензосів в Нью Йорку. Своєю статтю починає Стоун цитуючи афористичного мисловця Дізраелі, який сказав: „Є три роди брехні: брехня, клята брехня і статистика“.

Виділяючи про великий поступ негрів у високій освіті, затрунени і т. п.

Судячи безсторонно з досвіду можемо сказати, що ті цифри не є голосливими. Щоденно бачимо по американських установах і підприємствах, як суворі перестороги квоти приймання негрів до праці. Багато підприємств зобов'язані робити точні звіти про це. Зрозуміло, що покращалась також справа мексиканців та інших меншостей.

Уся країна, а з нею і світ бачили, як на останній інвазії през. Р. Ніксона після закінчення, що розпочала черговий національний гнів, була негритянкою, а першим релігійним представником, що провів молитву, був негр. Ці речі не були тільки сухою декорациєю, а такі мають значення в житті демократичної спільноти. Вони пригадують про те, що негри такі зробили величезний поступ і якщо деякі жиди ставлять собі негрів за зразок у відмовності до асиміляції, то ми сміємо мовити, що поставили їх за приклад в цьому асеніті не тільки нам у діаспорі, але й також нашим людям в Україні, які тепер мусять пережити сильний тиск русифікації.

Виділяючи про великий поступ негрів у високій освіті, затрунени і т. п.

Судячи безсторонно з досвіду можемо сказати, що ті цифри не є голосливими. Щоденно бачимо по американських установах і підприємствах, як суворі перестороги квоти приймання негрів до праці. Багато підприємств зобов'язані робити точні звіти про це. Зрозуміло, що покращалась також справа мексиканців та інших меншостей.

Уся країна, а з нею і світ бачили, як на останній інвазії през. Р. Ніксона після закінчення, що розпочала черговий національний гнів, була негритянкою, а першим релігійним представником, що провів молитву, був негр. Ці речі не були тільки сухою декорациєю, а такі мають значення в житті демократичної спільноти. Вони пригадують про те, що негри такі зробили величезний поступ і якщо деякі жиди ставлять собі негрів за зразок у відмовності до асиміляції, то ми сміємо мовити, що поставили їх за приклад в цьому асеніті не тільки нам у діаспорі, але й також нашим людям в Україні, які тепер мусять пережити сильний тиск русифікації.

Виділяючи про великий поступ негрів у високій освіті, затрунени і т. п.

Судячи безсторонно з досвіду можемо сказати, що ті цифри не є голосливими. Щоденно бачимо по американських установах і підприємствах, як суворі перестороги квоти приймання негрів до праці. Багато підприємств зобов'язані робити точні звіти про це. Зрозуміло, що покращалась також справа мексиканців та інших меншостей.

Уся країна, а з нею і світ бачили, як на останній інвазії през. Р. Ніксона після закінчення, що розпочала черговий національний гнів, була негритянкою, а першим релігійним представником, що провів молитву, був негр. Ці речі не були тільки сухою декорациєю, а такі мають значення в житті демократичної спільноти. Вони пригадують про те, що негри такі зробили величезний поступ і якщо деякі жиди ставлять собі негрів за зразок у відмовності до асиміляції, то ми сміємо мовити, що поставили їх за приклад в цьому асеніті не тільки нам у діаспорі, але й також нашим людям в Україні, які тепер мусять пережити сильний тиск русифікації.

Виділяючи про великий поступ негрів у високій освіті, затрунени і т. п.

ЗІНОВІЯ КРАСІВСЬКОГО ПЕРЕВЕЛИ В ПСИХІАТРИЧНУ ЛІКАРНЮ

(Закінчення зі стор. 1-01)

рого режиму і 5 років за-
слання — за „співучасть в
творенні УНФ, видаванні
нелегального журналу „Ба-
тьківщина і Воля“ та роз-
повсюдження понад 7 тисяч
націоналістичних листочок“.

Після суду, З. Красівсь-
кого перевезли до Владимир-
ської тюрми. В 1969 р. він,
разом з М. Горинем, Л. Лу-
к'яненком й І. Кандібою,
перебував в 11-му корпусі
тюрми, в спеціальному від-
ділі, де їх постійно отрую-
вали і звідки вдалося пере-
дати на волю їхній апел до
ОН, повний драматизму про
людські терпіння і жорсто-
кість „совєтської влади“. В
грудні 1970 р. він разом з
іншими в'язнями брав уч-
асть в голодівці за нагоди
Дня Конституції і проголо-
шення Універсальної Декла-
рації Людяських Прав. В цю
часі на кількох високих
Школах України з'явилися
листочки за підписом З. Кра-
сівського, що трактувалися
як провокація КГБ, щоб
був претекст наново його су-
дити та піддавати новим
тортурам.

Вудучи під постійним тис-
ком, моральним і фізичним,
З. Красівський писав у тюр-
мі вірші, які назвав „Не-
вольничі плачі“, пов'язую-
чи їх з невольничими дума-
ми колишніх заплоріжних
козаків. Цілу цю збірку, як
рівнож велику поему „Апо-
каліпсис“ (або „Відкриття“) вилу-
чили у нього тюремна
сторюжа при одному з об-
шуків. За це його обвину-
вачено в розповсюдженні
поетизації „націоналістично-го
змісту“. Тюремна команда і
місцеві „експерти“, позна-
йомившись з творчістю З.
Красівського, проголосили

ПРО Н СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

(Закінчення зі стор. 2-01)

не з вини організаторів І
СКВУ. Після цього через 5
літ жадна Президія Секре-
таріату СКВУ не зробила ні-
чого, що дало б підставу
твердити, що СКВУ хоче бу-
ти конкурентом чи то до ДП
УНР чи наших політичних
партиї. Але це не принципі-
ло критика СКВУ, як і твер-
дять, що СКВУ мішається
до політики.

Щоб аністи ясність у си-
туацію, Президія Секретарі-
ату СКВУ запросила до уча-
сти в Н СКВУ голов усіх
українських політичних се-
редовищ. Як відомо, програ-
ма І СКВУ у відношенні від
1967 р. дає змогу на диску-
сію на форумі студійних се-
мінаріїв. Очевидно, що наші
політичні середовища на то-
му форумі можуть вислови-
ти свої думки до дискусію-
ваних проблем — так, що ві-
то не буде ізолюваним.

Президія С. С. К. ретаріату
СКВУ пішла ще далі і про-
сила наші політичні середо-
вища віддати за нагоди І
СКВУ спільну заяву з при-
воду подій в Україні, які
доказує Президія, що вона
завжди вважала і вважає,
що ведення визвольної полі-
тики чи взагалі політиці
від імені українського на-
роду це прерогатива й обов'яз-
ок українського політично-
го сити. СКВУ ніколи не
претендує на цю ролі.

Ясно, що було й буде ба-
гато політичних заходів, що
йде від ініціативи СКВУ, зо-
крема на міжнародному фо-
румі. Все й завжди вони ве-
дуться від імені української
спільноти у вільному світі, а
не від імені українського
народу. З того роду політи-
чних акцій СКВУ не може
зрештитувати. Але, щоб і
тут не було непорозуміння,
Президія Секретаріату СК-
ВУ запропонувала україн-
ським політичним середови-
щам отворити контактне ті-
ло чи раду, на форумі якої
представники СКВУ могли б
зустрічатися з усіма пред-
ставниками наших політич-
них середовищ для виміни
думок і поглядів про полі-
тичні акції пільовані Сек-
ретаріатом СКВУ. Ця дале-
койдуча пропозиція Прези-
дії Секретаріату СКВУ раз
і на завжди розвіє підозрі-
ня, що СКВУ кокує з ки-
мось, або що СКВУ пактує
з деякими українськими по-
літичними середовищами.

Підсумовуючи ці справи,
треба виразно сказати, що
СКВУ не може погодитися
з концепцією відполітизу-
вання життя української
спільноти у вільному світі.
Але СКВУ не є конкурентом
для нашого політичного си-
ту і в тому на спільному
форумі зберігати контакт з
усіма українськими політи-
чними середовищами.

Найважливіші
завдання СКВУ на гергочі
нать роки

Від 1967 р. не здійснювали
події, які б змінили основні
завдання СКВУ. Дехто на-
же, що черговість їх повин-
на бути змінені і СКВУ по-
винні віддати львівну частин-
ну зусиль й енергії для по-
силення організованої стру-
ктурі українства в вільно-
му світі.

Якщо прийняти таку чер-

говість, то ось декілька із
тих справ, які Секретаріат
СКВУ мусить пропагувати
серед нашої спільноти в віль-
ному світі.

1. Докласти всіх зусиль,
щоб молодша генерація ук-
раїнських професіоналістів,
які вже вросли в країнах
нашого поселення, не відір-
валася від нашого організо-
ваного життя. Напаки по-
собляти всіма силами, щоб
„аміна стійки“ в нашому
житті проходила приспінне-
ним темпом.

2. На всіх континентах
зробити публічну опі-
нію нашої спільноти на змаг-
за збереження української
мови, як розговорної мови
українських родин, церков,
організацій, установ. Зане-
кання української мови є
початком кінця культурного
життя нашої спільноти.

3. Опрацювати план збе-
реження чи рятунку тих у-
країнських поселень, яким
загрожує повна асиміляція
чи денационалізація і зоргані-
зувати поселення тих по-
селень до країн, в яких во-
ни можуть не лише зберегти
себе, але й підсилити існу-
ючі там українські поселен-
ня.

Плекати в різних краї-
нах концепції діяльності у-
країнської спільноти в рам-
ках політики уряду тієї краї-
ни (етнічні групи, меншинні
групи, культурно-національ-
ні спільноти).

Здобувати підтримку уря-
дів тих країн для потреб на-
шої спільноти. Однак веро-
дні й завжди пам'ятаймо, що
без огляду на те, які відпід-
розділюють нас — ми всіюди
й завжди творимо одну ці-
лість — українську спільно-
ту в вільному світі, яка має
більше спільного, що об'єд-
нує нас, як того, що роз'єд-
нує нас.

5. Зберігаючи пошану й
толеранцію релігійних по-
чуттів членів нашої спіль-
ноти — СКВУ й українські
церкви повинні зацікавити
співпрацю між собою. Од-
ним із спільних завдань
започаткувати намагання
привести застрашані своєю
чисельністю відпідни
українців до не-українських
церков.

6. Всесторонній розвиток
культурного життя нашої
спільноти, а не лише пле-
кання фольклорних скарибів
— мусить стати предметом
зацікавлення нашого по-
коління молодих професіона-
лів. Наше старше поко-
ління мусить служити їм по-
радою і фахового допомоги,
бо інакше зростаєме тен-
денція серед молоді шукати
такої допомоги в колах, які
дають її у спотвореному ви-
гляді.

7. Свідість нашої спільно-
ти в вільному світі вимагає
посилення зв'язку між різ-
ними країнами. Преса, щі-
льні підручники, контакти
молоді й студентства, тісний
контакт Секретаріату СКВУ
з усіма поселеннями, форм-
часне поширення інформа-
ції про осяги наших різних
поселень є konieczністю.

8. Розбудова праці Рад і
Комісій СКВУ та підбудова
тієї праці в поодиноких краї-
нах — мусить довести до у-
спражнения нашої діяльно-
сті на різних відтинках. Су-
спільна Служба, СКВОР,
Інформаційна Служба є як-
ше зразки тих, зовсім оче-

Президент Помпиду прибув з відвідинами (Закінчення зі стор. 1-01)

сад Атлантийської картії, на
що всі західні держави вже
погодилися.

Попанування національної
незалежності і суверенності

Китайці влаштували
французькому президентові
„тепле“ привітання, запо-
внюючи аеропорт масою дітей,
які створили відповідну ат-
мосферу. Знову на бенкеті в
честь Помпиду прем'єр Чжу
Ен-лай наголосив особливу
ролю Франції в Європі і світі,
як оборонця національної
незалежності і суверенності
в обличчі тиску надтогуг,
що мають до своєї диспози-
ції атомовий арсенал. За
словами Чжу Ен-лая, в світі
і продовжує існувати не-
безпека вибуху нової світо-
вої війни, а вини за це не-
суть надтогуги — СССР та
ЗСА. З цих причин Китай
мусить бути пригтований
на всякий розвиток ситуації.

У такому ж тоні говорив
Помпиду, підкреслюючи ва-
жливість китайсько-фран-
цузьких добросусідських
взаємин для миру у світі.
Зокрема Помпиду підкрес-
лив той факт, що Китай і
Франція заступають ці самі
основні принципи у зовніш-
ній політиці і на міжнарод-
ному форумі, що знайшло
свій найкращий вияв у спів-
праці для досягнення зами-
рення у Південносхідній А-
зії.

Китайці остерігаються перед
совєтською небезпечкою.
Напередодні прибуття до
Пекіну французького прези-
дента Помпиду китайські

видних діяляки, які вимага-
ють нашої дії.

9. Продовження студій
українських спільнот в со-
ціалістичних країнах, запо-
чаткованих у минулому,
треба посилювати, використо-
вуючи для цього наше сту-
денство та високі українські
школи.

10. Створення фінансової
базис для діяльності СКВУ
принаймні 100,000 дол.
річно, с конечностю, яку все
наша спільнота мусить за-
безпечити своєю жертвенні-
стю. Тільки зrealizувати
цю програму, СКВУ стане
працеспособною установою з
справжнім впливом на нашу
спільноту в вільному світі.

Скоординувана і цілеспр-
ямована дія цієї спільноти
всюди й завжди мусить па-
м'ятати про те, що на нас
лежить велике зобов'язання,
всюди й завжди бути гото-
вими на допомогу нашому
народові.

З різних причин не с до-
цільно на сторінках преси
розписуватися про деталі
цієї акції в чергових 5-ти
роках. Краще інформувати
про всілякі тої акції в май-
бутньому, чим про плани.

Але багато важливішим
є те, щоб І СКВУ закріпив
у всіх делегатів тверде пере-
конання, що ми в вільному
світі не с самоціллю. Ми
живемо і діємо в країнах на-
шого поселення, як грома-
дяни тих країн. Ми всюди
й завжди брали й будемо
брати активну участь у роз-
будові тих країн. Але рівно-
часно з тим ми всюди й за-
вжди сповітаємо наші об-
ов'язки супроти україн-
ського народу в Україні. Ми
доложимо всіх зусиль, щоб
допомогти йому стати госпо-
дарем на своїй землі.

91-ЛІТНИЙ ШВЕДСЬКИЙ КОРОЛЬ ГУСТАВ УІ АДОЛЬФ знаходиться у критичному стані. Лікари не вва- жають можливим зрятувати життя короля.

У ЧЕТВЕРТУ
СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ
ЕВГЕНІЯ З БАЧИНСЬКИХ
ГОЛОВКА-ФЕРЕНЦЕВИЧ
БУДЕ ВИПРАВЛЕНА
ЗАУПОВНЕНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХІДНОЮ
В П'ЯТНИЦЮ, 14 ВЕРЕСНЯ, 1973 РОКУ
О ГОДИНІ 8:30 РАНКУ
В УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ
СВ. АННІ ПЕТРА І ПАВЛА
ПРИ BENTLEY ВУЛ. В ДЖЕРЗІ СІТІ, Н.ДЖ.
РІДНЯ

Замість квітків на могилу
св. п. БОУДАНА МОРОЗА
схвалити суму 75.00 доларів
на цілі НТШ в ЗСА
СТЕПАН КАЧМАРСЬКИЙ І ІНШІ
ПРИЯТЕЛІ ТА ЗНАЙОМИ ПОЗНАЙОМО

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК
з глибоким смутком повідомляє,
що 18-го серпня 1973 року, в Мюнхені, Німеччина,
на 88-му році життя упокоївся

Проф. Д-р ЮРІЙ ПАНЕІНО
дійсний член Української Вільної Академії Наук, ви-
датий вчений-природник, відомий український громад-
сько-політичний діяч.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
ПРЕЗИДІЯ УВАН

Дізнаючись дуже сумною вісткою
з Родиною, Приднілля і Знайомим,
що в понеділок, 10-го вересня 1973 р. упокоївся в Бог
наша Найдорожчий МАМА, ТЕПЦА І БАВЦІ
св. п. ІМН.
ОЛЕКСАНДРА ПАЛІСННО

колишній членкиня Подільської Академії
ПОХОРОН — в четвер, 13-го вересня 1973 р. о год.
9-ї ранку з церкв. св. Володимира, Торонто, Канада.
В глибокому смутку:
ВАСИЛЬ — син з дружиною ГАНУСЕЮ
і внуки: МАРІЯНКА І ПЕТРО
ПАВЛО — син з дружиною ЛЕСЕЮ і внуки:
РАЙ, АТРІННІА, ПАВЛО, ЛЕСЯ,
АННОЧКА І ПЕТРУСЬ
генерал МИХАЙЛО КРАТ — кузен
з дружиною
СОФІЯ КРАТ — братова
ІРЕНА ІВАНІВНА — племінниця
з чоловіком
та близька і дальня Родина в Америці,
Канаді й Україні.

Замість квітків на могилу, просимо складати пожертви
на фонд Енциклопедії Українознавства.

З глибоким смутком повідомляємо Друзів і Знайомих,
що в п'ятницю, 7-го вересня 1973 р. відійшов у Вічність в Порт Джерсі, Н. П.,
на 75-му році життя,
наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, ТАТО І ДІДУСЬ
бл. п.
ГРИГОРІЙ ГУНЧАК

громадський і політичний діяч, кол. воєк в рядах УГА,
учасник Чортківської Офензиви.
ПОХОРОН відбудеться 10-го вересня 1973 р. на місцевому цвинтарі в Глен Спей, Н. П.
Горем прийміть:
Дружина — МАРИЯ
доньки: СОФІЯ ЛЕВЕНЬ з сином ОРЕСТОМ
І ДОРОЖА МАРІЯНА з чоловіком ІВАНОМ АБАСКАЛ
НАТАЛІЯ ЗЕЛЕНЬКА з чоловіком ПЕТРОМ та
дочкою ЛІРИКОЮ і сином ПЕТРУСЕМ
ОРИСЯ ПАСЛАВСЬКА з мужем ПОСКОМ
і дітьми: ОЛЕНКОЮ, ІРЕНКОЮ, НЕСТОРОМ
І МАРІЯНОМ
сестри: МІРОН з дружиною ЗРОСТАВНОЮ
ТАРАС з дружиною ОЛЬГОЮ і синами: ПАВЛОМ
І ДАНИЛОМ
ІВАН з дружиною ІРЕНКОЮ і доньками: АТРІННОЮ,
ГАЛІННОЮ І ЛІДІСЬКОЮ

Родина висловлює щирою подяку Всім, Отчим та всім Приятелям і
Знайомим, які взяли участь в похоронних обрядах.

Замість квітків на могилу, просимо складати пожертви на церкву св. Володимира
в Глен Спей, на руні: п. Petro Salak, Glen Spey, N.Y.

ПОВІДОМЛЕННЯ
Будівельний Комітет Нової Світлиці
на Оселі СУМА в Елленвіл, Н. Й.
повідомляє, що
ОФІЦІЙНЕ
ВІДКРИТТЯ ДОМУ
— відбудеться —
в днях 13-го і 14-го жовтня 1973 року
з ВІДПОВІДНОЮ ПРОГРАМОЮ
В часі відкриття світлиці відбудеться також ВІД-
КРИТТЯ ПРОПАГАНДНОЇ ТАБЛИЦІ, на якій будуть
виражені імена всіх тих осередків, організацій, ус-
танов і поодиноких осіб, які пожертували на цю бу-
дівлю не менше \$250.00. У зв'язку з цим, просимо всіх
тих, які бажали б, щоб їх імена були на пропаган-
дній таблиці, надіслати свої пожертви на адресу Го-
ловної Управи СУМА в Нью Йорку.
Рівночасно повідомляємо, що всі менші пожертви на
будову світлиці будуть виказані поменом в Пропа-
гандній Книжці, яку підготувалися з нагоди відкрит-
тя.
Просимо всіх, які ще досі не зложили своїх грошей на
будову світлиці, зробити це якнайскоріше і допомогти
нам завершити розпочате діло на славу і в честь на-
ших та наших дітей.
БУДІВЕЛЬНИЙ КОМІТЕТ
Ukr. Amer. Youth Ass'n, Inc.
P.O. Box 211, Cooper Sta.
New York, N.Y. 10003

Скласти гроші чи позичити
найпростіше
у ФЕДЕРАЛЬНИЙ КРЕДИТОВИЙ КООПЕРАТИВ
САМОПОМІЧ В НЬО ЙОРКУ
• ДИВІДЕНДА від членських вкладень у ВИСОТІ
6.25% РІЧНО.
• Виплатуемо ЧЕТВЕРТИЧНО.
• Забезпечення на життя відповідно до суми вкладень
аж до висоти \$1,000.00.
• Федеральне забезпечення вкладень до висоти
\$20,000.00 на одного члена.
• ПОЗИЧКИ ДО ОШТАТІ В ДОГІДНИХ РАТАХ І НА
НИЗЬКІЙ ВИСОТІ — забезпечені на випадок смер-
ті, а також на випадок тривалої непрацездатності —
до ВИСОТІ \$10,000.00.
АДРЕСА:
SELF RELIANCE (N.Y.)
FEDERAL CREDIT UNION
108 Second Avenue • New York, N.Y. 10003
Tel.: (212) 473-7310

Субота,
15-го вересня
1973 року
год. 8:30 веч.
МИСТЕЦЬКА
ПРОГРАМА
• ТЕНІСОВИЙ ТУРНІР УНІОЗУ
18" і 18" НАЙКРАЩИХ

АСТОРІЯ І ОКОЛИЦІ
БАЛЕТНА ШКОЛА
УЛЯНИ КУНИНСЬКОЇ-ШМЕРИКОВСЬКОЇ
ПОВІДОМЛЯЄ ПРО ПОЧАТОК НАВЧАННЯ НА РІК 1973-74
• ВІПИСИ УЧНІВ відбуваються в середу, 12-го і в четвер, 13-го ве-
ресня, в приміщенні церковної залі Чесного Хреста, 37-09 31st Ave.,
Astoria, N.Y., від год. 4-7 веч.
• Інформації і зголошення телефонічно (212) 728-0943.

Субота і неділя, 15-го і 16-го вересня 1973 року на СОЮЗІВЦІ
ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
З НАГОДИ 80-РІЧЧЯ „СВОБОДИ“
Субота, 15-го вересня — МИСТЕЦЬКА ПРОГРАМА. Танцювальна група
Петра Марунчака, Монреаль, Канада.
Оркестра „Гушнічок“, яка гратиме також під час забаби і вибір
МІС СОЮЗІВКИ НА 1974 РІК

Просимо
Округи
і Відділи
організувати
прогулянки
на цей день.

Вже друкується збірник про
д-ра Луку Мишугу
В продажу появиться в половині
місяця жовтня ц. р.

Літературна редакція: Вячеслав Давиденко.
Мистецьке оформлення: Богдан Титла

ЗМІСТ

Роман Слободян: Замість передмови
Антін Драган: Д-р Лука Мишуга — коротка
біографія

I: Д-Р ЛУКА МИШУГА ПРО СЕБЕ
Під опікою мого стрія
На Волині
Спогад декадента

II: СИЛВЕТКА Д-РА ЛУКИ МИШУГИ

Антін Драган: Силуетка д-ра Луки Мишуги
Дмитро Галиччя: На Прощання
Д-р Володимир Трембіцький: Д-р Лука Мишуга — представник Галицької Держави у Вашингтоні
Д-р Володимир Душник: Д-р Лука Мишуга і українська визвольна справа в Америці
Кларенс А. Машинг: Мое знайомство з д-ром Мишугою
Роман Пригожин: Д-р Лука Мишуга і українська музика в Америці

III: ІЗ ТВОРЧОСТІ Д-РА ЛУКИ МИШУГИ

В обороні Рідного Краю
Вклад американських українців у визвольні змагання України
Українська пропаганда в Америці
Вільна Україна — перемога звичайної пристоїності
Український Конгресовий Комітет Америки
Симон Петлюра — Великий Син України
У відповідь ворогам
Ольга Басараб
Варшавський процес
В обороні українських експатріантів
Листонаписи Рокочини
У Рокочині Луки Українських Земель
У Шевченкові Рокочини
Великий Камінь

IV: Д-Р ЛУКА МИШУГА ПРО УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

Текст 24 промов. Сторін: 360. 50 ілюстрацій.
Великий формат. Добрий папір. Тверда обкладинка.

Ціна в передплаті: 10.00 дол. ЗАМОВЛЕННЯ І НАЛЕЖНІСТЬ ПРИЙМАЄМО ДО 15-ГО ЖОВТНЯ 1973 Р. на адресу:

СВОБОДА

81-83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

Нью Джерсі стейт додатково 5% (50 ц.)
стейтського податку.

ПЕРЕД КАРТИНАМИ МИХАЙЛА МОРОЗА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Михайло Мороз

природі, він відмічує у ній сотки нюансів барв, перевагу скало юльові. Але в цій барвистій пишності не губиться головна ідея його твору: панорама його заквітчаного весня простягається у зелено-синіх тонах; його красивді спільні осні, — мотив, у якому мистецтво дав ряд своїх шедеврів, — горить червоно-золотою барвою, якою пересичені не тільки його пишні дерева та обрії лісів, але і зариси гір та мертве прибережжя каміни. У пейзажах його спільного літа, золото — червоно осні, у його картинах пишного прибережжя океану чи скелястих верхів Колорадо кишають симфонії барв, які дають життя і почуття радості існування, але всі вони підпорядковані одній ідеї твору. Ці барви, часто далекі від життєвої правди, — це типова суб'єктивізація світу Мороза — експресіоніста.

Світ, перенесений мистцем на його полотно, це звичайно світ нового, північно-американського континенту, це фрагменти того світу, що має своє питоме обличчя і свій специфічний характер. Але придивімся його Кетскільським горах, обривистим шпильам Колорадо і потокам на американських узгір'ях, і ми відчуємо у них стихію природи української землі. Красивді Кетскільських гір із своїми камінистими потоками пригадують Карпати, могутній шпиль у Колорадо наводить думку про Чорногорі, яку мистецтво переніс на полотно ще у 1939 р. Мороз сформував свій талант на рідній землі, врісши глибоко у свою рідну по-

чву. Вийшов зі своєї батьківщини, він виніс з собою національну стихію, якою забарвило полотно не своєї рідної природи. І ця національна стихія, яка веліла йому дати довгий ряд таких сюжетів як Різдво в Україні, Водохрещення, мотиви гуцульських церков, гуцульське весілля, смерть Довбуша, аркан, дружки та інші знаходять постійно сильний вираз у його нових картинах. Вони відбивають українську душу з її великою любов'ю до природи, з її життєрадісності, з її глибоким синтентом до людини, з її тугою за гарним.

Мистецтво Михайла Мороза найшло високу оцінку серед неукраїнських мистецтв крутів і американського суспільства. Черга на нас вшанувати великого мистця в часі святкування його десятиліття з дня народження в наступному 1974-му році.

Константин Біда

Дивізіонники відбули Ювілейну Зустріч

(Закінчення зі стор. 1-ої)

сників зустрічі та гостей, яким проводив Ярослав Балабан. Підполковник інж. Михайло Ліщинський у короткій промові підкреслює значення спільних зустрічей та потребу планів вояцьких традицій. Тостмайстер обіду Я. Балабан відчитав привіт від кол. головнокомандувача Української Національної Армії ген. полк. Павла Шандрука, ген. М. Крата, Українського Народного Союзу, Виховно-спеціалізаційного Табору Пластових Розвідувачів „Вовча Тропа” та інших, як теж представив присутніх представників установ, між ними головно УРСОУ дивізіонника Івана Олексина, заступника головного переддівізіонника СУК „Провидіння” д-ра Олександра Білика (також дивізіонника) голову Шкільської Ради при УКА д-ра Едварда Жарського, вірну привітальку Дивізії паві Лесю Лисак та інших.

Пополудні, о 4-й годині відбувся концерт, яким проводив відомий дивізіонник гуморист Степан Магмет. Присутні, що повністю заповнили простору залу, нагороджували яскравими оплесками призначення поодинокі мистецькі виступи Танцювальної Ансамбля „Верховинці” Осередку СУМА ім. ген. Т. Чупринки з Нью Йорку під

мистецьким керівництвом О. Гензи, Капелі Бандуристів Станції Дивізіонники Нью-Йорку під мистецьким проводом О. Головацького і В. Юрєвича, гумориста Ст. Магмета та вірш „Бродя”, що його віддекламував сам автор — колишній дивізіонник о. Степан Столярчук. Отець парохамандувача Української Національної Армії ген. полк. Павло Шандрука, ген. М. Крата, Українського Народного Союзу, Виховно-спеціалізаційного Табору Пластових Розвідувачів „Вовча Тропа” та інших, як теж представив присутніх представників установ, між ними головно УРСОУ дивізіонника Івана Олексина, заступника головного переддівізіонника СУК „Провидіння” д-ра Олександра Білика (також дивізіонника) голову Шкільської Ради при УКА д-ра Едварда Жарського, вірну привітальку Дивізії паві Лесю Лисак та інших.

Третього дня Зустрічі, в поведінку 3-го вересня після відпочинку та товариських гуцулів і оглядин виставки, розігралися товариші зброї домі з постановою знову зустрітись, бо вже 6-го жовтня у Клівленді під час ювілейних відзначень клівлендської Станції Дивізіонників та двох Делегатських З'їзд Братства, Головної Управи Братства та Крайової у ЗСА, де, окрім ділових нарад передбачено в суботу, 6-го жовтня ювілейний бенкет із святковим словом письменника пор. Юрія Тиса — Крохмалюка, мистецькою програмою та о-після ювілейним балом.

ЯПОНСЬКИЙ ОКРУЖНИЙ СУД визнав протиконституційною дією для японського уряду втримувати власні збройні сили. Питання протиконституційності в Японії мати власні збройні сили, залишилося відкритим від часу капітуляції Японії в 1945 р., але щойно тепер в цій справі зайняв становище суд. Міністер справедливості поінформувало, що уряд апелюватиме проти цього рішення, яке відповідає вимогам лівих японських кіл, щоб Японія зберегла „беззбройну невтральність”.

АМЕРИКАНСЬКИЙ СЕКРЕТАР СКАРБУ ДЖОРДЖ ПУЛЛІ ПІДТВЕРДИВ дотеперішні твердження критиків Уряду президента Ніксона, що на продажі пшениці СРСР Союзом „ЗСА полекся” і що у висліді хліб сьогодні дешевший в Москві, як в ЗСА. Він запевнив американців, що більше так не повториться.

З ЕВРОПИ ІНФОРМУЮТЬ ПРО ТЕ, що західні європейські держави остаточно узгодили своє становище до американського плану „оновлення” НАТО та ревізії Атлантичної хартії. Як виявляється, європейські держави вирішили підтримати американський план.

БАТЬКИ!

Хліб й молоко подорожало на половину за декілька останніх років. Чи Ви збільшили на половину своє забезпечення, яке призначене на хліб і молоко для Ваших дітей, як би, не дай Боже, щось Вам припалося? Негативно підніміть своє забезпечення

в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ!

ВІДПІШЛИ ВІД НАС

АНАСТАЗІЯ ПАШНИК — членка УНС Відд. 73 Т-ва ім. Т. Шевченка в Провіденсі, Р. Ай., померла 5 липня ц. р. на 78 р. ж. Нар. в Коломні і стала членкою УНС 1922 р. Поширила в смутку доньку Софію, сина та 3 внуки. Похорон відбувся на цвинтарі св. Івана в Куамберленді, Р. Ай.
Вічна їй Пам'ять!
Д. Василь, секр.

ПАРАШАК АННА, членка УНС Відд. 179 В-ва св. Володимира в Ст. Луїзі, Мо., померла 7-го липня 1973 р. на 79 р. ж. Стала членкою УНС в 1927 р. Поширила в смутку мужа Михайла, дочку Софію, сина та 3 внуки. Похорон відбувся 10 липня ц. р. на цвинтарі Резурекшен в Ст. Луїзі, Мо.
Вічна їй Пам'ять!
Управа

СТЕПАН ПРИХОДА — член УНС Відд. 133 Т-ва ім. Б. Хмельницького в Ньюарку, Н. Дж., помер 29-го травня 1973 р. на 84 р. ж. Став членом УНС в 1935 р. Поширила в смутку дружину Олександру, 2 синів: Адама і Павла та 5 внуки.
Вічна йому Пам'ять!
Ір. Леськів, секр.

СОФІЯ ПУСТЕЛЬНИК, членка УНС Відд. 11 В-ва св. Михайла в Джамстоні, Па., померла 24 липня 1973 р. на 78 р. ж. Став членкою УНС-Союзу в 1929 р. Поширила в смутку 4 дітей: Олександру, Софію і Гаррі. Похорон відбувся 27 липня ц. р. на цвинтарі Грендіа в Джамстоні, Па.
Вічна їй Пам'ять!
Ю. Сіцелені, секр.

ЮЛІЯ ДАНИЛІВ, членка УНС Союзу Відд. 261 Т-ва Україна в Вільмстоні, Н. Дж., померла 30 липня ц. р. на 75 р. ж. Став членкою УНС-Союзу в 1950 р. Поширила в смутку сина: Василя і Володимира, 4 внуки, 4 правнуки. Похорон відбувся 2 серпня 1973 р. на цвинтарі Лавіндров в Лінху, Па.
Вічна їй Пам'ять!
Секретар

МИХАЙЛО МАРКОВИЧ, член УНС Відд. 142 В-ва св. Михайла в Елізабет, Н. Дж., помер 31 липня 1973 р. на 83 р. ж. Став членом УНС-Союзу в 1940 р. Поширила в смутку дружину Марію, сина: Михайла і Олександра. Похорон відбувся на цвинтарі Роузвуд в Лінху, Н. Дж.
Вічна йому Пам'ять!
М. Маркович, секр.

ІВАННА Х. АРМСТРОНГ — членка УНС Відд. 320 В-ва Прес. Трейні в Балтиморі, Мд., померла 30 липня 1973 р. на 60 р. ж. Нар. в Каліфорнії і стала членкою УНС 1961 р. Поширила в смутку мужа Лероя, 2 синів: Лероя і Томаса Л. Похорон відбувся 3 серпня ц. р. на цвинтарі Оакленд в Балтиморі, Мд.
Вічна їй Пам'ять!
І. Малко, секр.

МИХАЙЛО КРИВИН, член УНС Відд. 363 Т-ва Української Кооперативної Організації в Нью-Йорку, Н. Дж., помер 2 серпня 1973 р. на 81 р. ж. Нар. в с. Свірки Долішньої, Україна і став членом УНС в 1935 р. Поширила в смутку дружину Марію, невістку, 4 внуки, сестру Катерину. Похорон відбувся 6 серпня ц. р. на цвинтарі св. Бонавентура в Аллегамі, Н. Дж.
Вічна йому Пам'ять!
Ю. Луцишин, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 14-го ВЕРЕСНЯ 1973 р.

НЬЮАРК-ІРВІНГТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорном. Січ 14-й Відд. о год. 7-й веч. в залі УНДому в Ірвінготі. Проситися чл. вірніти закладки і вірніти закладки. — Стефанія Стеців, гол., Леся Назарук, касир, Ю. Варуш, секр.

СУБОТА, 15-го ВЕРЕСНЯ 1973 р.

НЬЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорном. Січ 14-й Відд. о год. 7-й веч. в приміщенні Чорном. Січ. 690 Сентфрід Авеню. Проситися чл. вірніти закладки і вірніти закладки, а поза-місячні свідати на адресу секретаря — М. П. Отрок, R.D. 2, Box 102, Cranbury, N.J. 08512 — Управа.

НЕДІЛЯ, 16-го ВЕРЕСНЯ 1973 р.

ПАСОЕВІК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка Відд. 42, о год. 2-й по пол. в УНДому при 237 Нору Авеню. С важки справи до погодження. Проситися вилачувати закладки на зборах. — В. Марушак, рек. секр.

ДЕТРОЙТ, Мич. Місячні збори Т-ва Чорном. Січ 7-й Відд. о год. 1-й по пол. в УНДому при вул. Мартін. Проситися чл. вірніти та вірніти закладки. — С. Леськів, рек. секр.

НЬЮАРК, Н. Дж. Місячні збори 219 Відд. о год. 10-й ранку в Seventh Day Adventist Church, Norman Rd. & Irvington Ave. Проситися чл. вірніти. — Марія Юров, секретар.

КЛІФТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Укр. Січ 182-й Відд. від год. 11-й по пол. в залі Укр. Правосл. Церкви, 635 Broad St. Проситися чл. вірніти і вірніти свої закладки. — Гр. Клименко, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Збори В-ва св. Пасифата 217 Відд. о год. 2-й по пол. в Укр.-Ам. Клубі при 292 Гадсон Авеню. На порядку: звіт Контр. Комісії за пів року, відзначення 65-літнього Ювілею В-ва 11 листопада ц. р., роздача дивідендів та збірники чл. закладок. Проситися чл. вірніти. — М. Яремчук, рек. секр.

ПОНКЕРС, Н. Й. Місячні збори Т-ва Подільська Січ 8-й Відд. о год. 2-й по пол. в церковній залі. Проситися чл. вірніти і вірніти закладки. — В. Мандзіл, секр.

Різне

КУРСИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТВОРЯТЬСЯ НА НЬЮОРКЬСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ. Навчання ошата на курси — в день, вчорами або в суботу. Навчання від 2-9 годин тиждень. Всі поземні навчання від підставових до завансорованих. Щоб записатися на курси в Університеті телефонуйте: 598-3931

THE AMERICAN LANGUAGE INSTITUTE 1 Washington Square North New York, N.Y. 10003

MALE & FEMALE

EXPERIENCED SHEAR OPERATOR SPOT WELDER PUNCHPRESS OPERATORS. Steady employment. Company benefits. Good starting rate. R. & L. Sheet Metal Co. 3 Quilek Rd., Fairfield, NJ (201) 876-8448

WAREHOUSE WORKERS. General warehouse work. We need order pickers, packers, stockmen, and dockman. No experience or English required. Free transportation from Journal Square to Company location. Apply in person to THE HARTZ MOUNTAIN CORP.

305 Broadway, Jersey City, N.J.

CARPENTER MAINTENANCE DEPT. Permanent position available for experienced carpenter (5 yrs). All types of repair work and new installations in plant. Liberal Company benefits. Apply on person. HARTZ MOUNTAIN CORP. 305 Broadway, Jersey City, NJ Mr. Vincent Vetuschi.

ПОТРІБНО НЕГАТИВНО „СУПЕРА” до апартаментів в Blackwood, N.J. (15 мт. до Філя.). Може бути пекіонер. Англіїська мова обов'язкова. Писати: М. Smith, 501 Valley St., Maplewood, N.J. 07040, або клякати: (201) 782-8445.

ПОШУКУЄТЬСЯ МУЖЧИНУ до прибирання 6-ти поверхового будинку в Нью Йорку. Потрібно з деяким досвідом в тій ділянці. Якщо самітний, може жити на місці праці. Телеф. від 9 р. — 5 по пол. (212) 743-4409

MACHINISTS \$5.30 PER HOUR

after 30 working days, plus 10 per cent for 2nd shift. We have immediate openings in our Plainfield and Middlesex plant for:

MILLING GRINDER ENGINE LATHE RADIAL DRILL HORIZONTAL BORING GEAR CUTTER TURRET LATHE

Must be able to set up and operate. Excellent company-paid benefits. Apply in person at WOOD INDUSTRIES 333 CEDAR AVE. MIDDLESEX, N.J. (201) 469-6600

Телеф.: (201) 872-0468

ROSE-HILL MONUMENTS

184 UNION AVENUE IRVINGTON, N.J. 07111 S. ZELINSKY — ПІЛІП ЧУН

ПЕРШЕ УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО НАДГРОБНИКІВ. СТАВЛЯМО ПАМ'ЯТНИКИ НА ВОІХ ЦВИНТАРЯХ І НА СВ. АНДРІЯ В С. ВАВНД БРУК, НЬО ДЖЕРЗІ.

GRANITE

MARBLE

BRONZE

ТАРЗАН, Ч. 6992. Умглі обанувачус Тарзана

Чому ти наказав захопити мене, ватажку Умглі?

Тому, що ти, Тарзано, спричинив те, що мій недоукуватий син і дівка безглузді люди залишили моє плем'я — та пропали!

...Але ними добре опікуються в Тарзанові. Всі вони незабаром повернуться — і в доброму здор'я!... Поглянь на людей, які є тут... Вони вирають ніхто ні не допомагає... Ти брешеш! Я відкину членів племені Бузу! Ось поглянь заколотників!

Як і тут... Вони вирають ніхто ні не допомагає... Ти брешеш! Я відкину членів племені Бузу! Ось поглянь заколотників!